

ENGELLİ HAKLARI

SİLVAN REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKZİ

2025

İÇİNDEKİLER

- 01 EĞİTİM HAKKI
  - 02 ÖZEL EĞİTİM VE REHABİLİTASYON MERKEZLERİNDEN YARARLANMA
  - 03 DİĞER EĞİTİM HAKLARI
  - 04 SOSYAL YARDIMLAR
  - 05 ENGELLİ BİREYLERE SUNULAN MUAFİYETLER
-

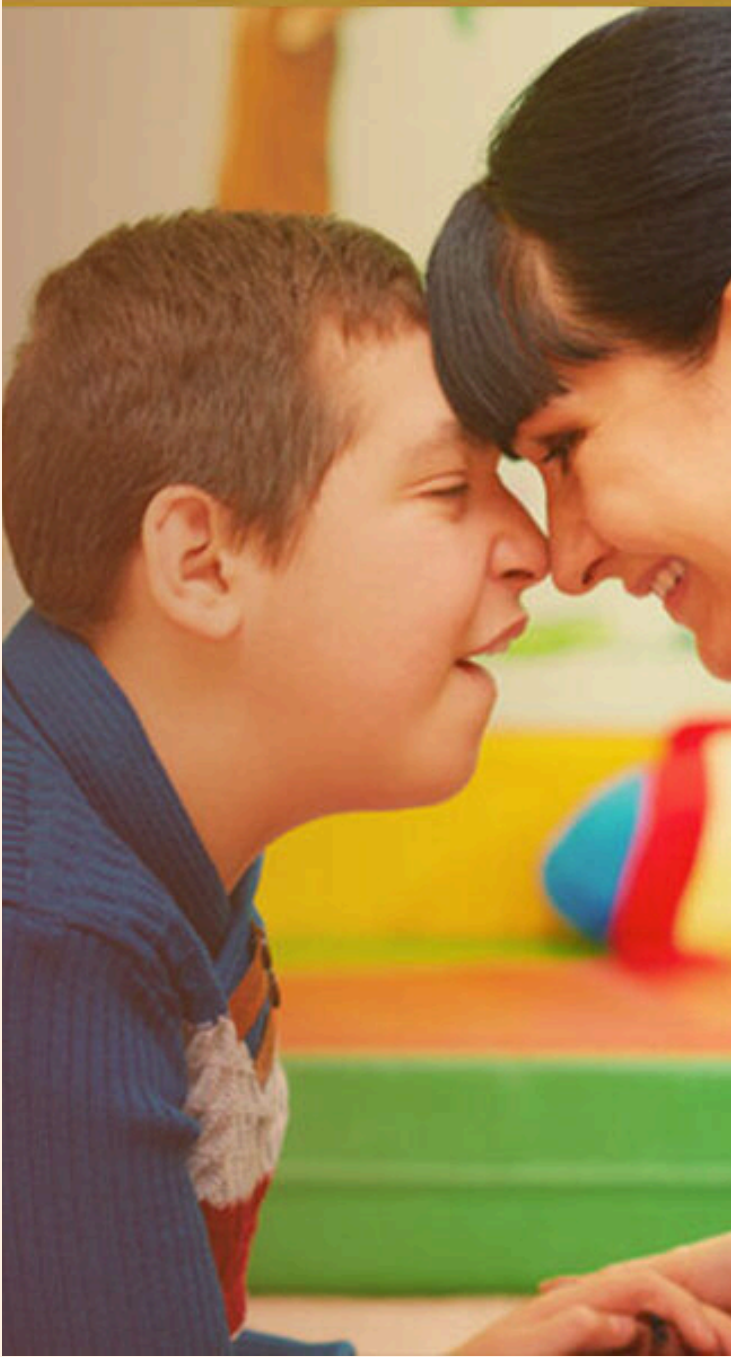

EN BÜYÜK
ENGEL

SEVGİSİZLİKTİR

EĞİTİM HAKKI

Bireylerin eğitsel değerlendirilmesi ve tanınması ile ilgili iş ve işlemler Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde (RAM) oluşturulan özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından yapılır. Bireylerin eğitsel değerlendirilmesi ve tanınmasıyla ilgili ilk başvuru; okul yönetimi, veli ya da zihinsel engeli olmayan 18 yaşından büyük bireyin kendisi tarafından; resmî kurumlarda bakım ve barınma hizmetinden yararlanan bireyler için kurumun resmî ve tanılama sürecinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

- Eğitsel değerlendirme ve tanılama uygun ortamda, bireyin özelliklerine uygun ölçme araçlarıyla yapılır. Sağlık sorunları nedeniyle RAM'a gelemeyecek durumda olanların eğitsel değerlendirme ve tanınmasıyla ilgili iş ve işlemler bu bireylerin bulunduğu ortamlarda yapılır.
- Eğitsel değerlendirme ve tanılama sonucunda özel eğitim ihtiyacı olduğu tespit edilen bireyler, Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu düzenlenerek uygun eğitim ortamına ve özel eğitim hizmetine yönlendirilirler.

0-36 aylık özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar için erken çocukluk dönemi eğitim hizmetleri il veya ilçe özel eğitim hizmetleri kurul kararı ile özel eğitim okulları, okul öncesi eğitim kurumları, bünyesinde ana sınıfı bulunan eğitim kurumları ile çocuk ve ailenin ihtiyaçları doğrultusunda evlerde de yürütülür. 36 ayını tamamlayan özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar için okul öncesi eğitim zorunludur. Çocukların gelişimi ve özellikleri dikkate alınarak okul öncesi dönemde eğitim süresi uzatılabilir.

“Veli, eğitsel değerlendirme ve tanılama ya da yerleştirme kararlarına, kararın kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren otuz iş günü içinde itiraz edebilir.” hükmü yer almakta olup velinin alınan karara itiraz hakkı bulunmaktadır.

EĞİTİM HAKKI

EVDE EĞİTİM HİZMETİ

“Zorunlu öğrenim çağındaki özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerden sağlık problemi nedeniyle en az on iki hafta süreyle örgün eğitim kurumlarından yararlanamayacağı ya da yararlanması durumunda sağlığı açısından risk oluşturacağı en az birisi ilgili daldan olmak üzere üç uzman tabip tarafından düzenlenmiş Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporu’nda belirtilen öğrencilere velinin yazılı talebi ve Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu ile il veya ilçe özel eğitim hizmetleri kurulunun planlaması doğrultusunda ders yılı içinde evde eğitim hizmeti verilebilir.” hükmü doğrultusunda evde eğitim hizmeti yürütülür.

KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ

- Özel eğitim ihtiyacı olan bireyler Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu doğrultusunda her tür ve kademedeki eğitimlerini kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla sürdürebilirler.
- Özel eğitim ihtiyacı olan bireyler, kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerini akranları ile birlikte aynı sınıfta tam zamanlı veya özel eğitim sınıflarında yarı zamanlı olarak sürdürebilirler.
- Okul öncesi eğitim, ilköğretim ya da mesleki ve teknik eğitim programlarının uygulandığı özel eğitim okullarında kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim verilebilir.

ÖZEL EĞİTİM VE REHABİLİTASYON MERKEZLERİNDEN YARARLANMA

•Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde, özel eğitim değerlendirme kurulu raporunda destek eğitim almaları uygun görülen bireylere bireysel, bireysel ve grup veya grup eğitimi verilir. Ayrıca ailelere engelli bireylerin eğitimine aktif bir şekilde katılımını sağlamak için aile eğitimi ve danışmanlığı hizmeti de verilir.

•Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde gruplar oluşturulurken bireylerin; engel türü ve derecesi, yaşı, eğitim performansı ile öncelikli eğitim ihtiyacı gibi durumları dikkate alınır. Grup eğitimleri destek eğitim programlarında belirtilen şekilde verilir

•Engelli bireylere rehberlik araştırma merkezlerince düzenlenen özel eğitim değerlendirme kurulu raporu doğrultusunda, bireysel ve grup eğitiminin önerilmesi hâlinde bir günde en fazla üç ders saati destek eğitimi verilir. Ders eğitim saatleri bir ay esas alınarak en az iki haftaya dengeli olarak dağıtılabilir

Özel eğitim okulunun özel eğitim ve rehabilitasyon biriminde ve özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde;

•Normal eğitim yapılan okullarda öğrenim gören engelli bireyler, veli/vasisinin talebi olması hâlinde haftada bir yarım gün,

•Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin 14'üncü maddesi kapsamında evde eğitim hizmeti verilenler ve 16'ncı maddesi ile 36'ncı maddesinin altıncı fıkrası kapsamında e-Okul sisteminde devam zorunluluğu aranmamasına yönelik işlem yapılanlar örgün eğitim saatleri içerisinde de destek eğitim hizmetlerinden yararlanabilirler.

•Yetkili sağlık kurum veya kuruluşlarınca verilen sağlık kurulu raporuyla en az % 20 oranında bedensel engeli olduğu ve özel eğitim değerlendirme kurullarınca destek eğitimi almak üzere 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamındaki kurumlara gidemeyecek durumda olduğu tespit edilenlere evde destek eğitimi verilir İster tariflerinizin bir derlemesini oluşturun, ister en son promosyonlarınızı sergileyin, sadece iyi bir içerik dengesi oluşturun ve net, etkili bir kitapçığa doğru yola çıkın.

DIĞER EĞİTİM HAKLARI

DEVAM - DEVAMSIZLIK

Özel eğitim programı uygulanan özel eğitim okullarında veya bu programların uygulandığı özel eğitim sınıflarında kayıtlı öğrencilere, okul yönetimin en az iki defa yazılı uyarısına rağmen özürsüz devamsızlık süresi 20 günü geçmemek kaydıyla toplam 70 iş günü devamsızlık 70 iş günü devamsızlık yapmaları durumunda sınıf tekrarı yaptırılır

SINAV TEDBİR HİZMETLERİ

- Öğrencinin alacağı sınav tedbir hizmeti, velinin/vasinin görüşüne ve yetersizlik alanına uygun olarak okul müdürlüğü tarafından tespit edilerek ilgili RAM'a bildirilecektir.
- Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler, sürekli kullandıkları araç-gereç ve cihazları kendilerinin getirmesi kaydıyla sınavda kullanabileceklerdir.
- Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere verilecek ek süre her oturum için ayrı ayrı uygulanacaktır.

E - KPSS BAŞVURU ŞARTLARI

- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,
- Herhangi bir nedenle kamu haklarından mahrum olmamak, 18 yaşının üstünde olmak, (Meslek ve sanat okulu mezunları için yaş sınırı 15 olarak belirlenmiştir)
- Türk Ceza Kanunu'nda yer alan 53'üncü maddede kasten işlenen bir suç çerçevesinde bir veya daha fazla yıl hapis cezası almamış olmak, aynı zamanda anayasal düzene, milli savunmaya ve devlet sırlarına karşı suçlar işlememiş olmak,
- Engelli KPSS ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmeliğin dördüncü maddesinde yer alan yüzde 40 ve üzeri çalışabilir raporuna sahip olmak,
- Tercih edilmek istenen kadro özelinde belirlenmiş başvuru ve atama şartlarını taşıyor olmak

SOSYAL YARDIMLAR

ENGELLİ AYLIĞI

Engelli aylığı 2022 sayılı Kanun kapsamında, sosyal güvenlik kurumlarından hiçbirine tabi olmayan ve muhtaçlığı ilgili Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından belgelenen, 18 yaşından büyük engellilere ya da 18 yaşından küçük engelli yakını bulunanlara verilen bir aylıktır. Engelli aylığından yararlanmak için gelir kriteri bulunmaktadır. Hanenin toplam gelirinin (menkul-gayrimenkul), hanede ikamet eden kişi sayısına bölüldüğünde ortaya çıkan tutarın net asgari ücretin üçte birini geçmemesi gerekmektedir. 18 yaşından büyük engellilerin %40 ve üzeri engel oranına sahip olmaları, 18 yaşın altındaki engelliler için Hafif Düzeyde Özel gereksinim var (ÖGV) (40-49,) Orta Düzeyde ÖGV (50-59) , İleri Düzeyde ÖGV (60-69) Çok İleri Düzeyde ÖGV (70-79), Belirgin özel gereksinimi vardır (80-89), Özel koşul gereksinimi vardır (90- 99) ifadelerinden birini almış olma şartı aranmaktadır.

ENGELLİ BAKIM HİZMETİ

Bakım hizmeti, günlük hayatını sürdürme sürecinde bakıma ihtiyacı olan engelli bireylerin kişisel bakım ve psikososyal destek hizmetlerini ifade etmektedir. Bakım hizmeti ile engelli bireylerin sevgi ve ilgi gördükleri aile ortamından kopmadan yaşamını sürdürebilmeleri öncelikli hedeflerdendir. Bunun mümkün olmaması halinde ise engelli bireylere yönelik kurumsal bakım hizmetleri sunulmaktadır.

EVDE BAKIM YARDIMI

Engelli bireylerin hayatlarının idamesini evde yürütecek kişilere Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü tarafından ödenen ücrete evde bakım desteği denilmektedir. Evde bakım desteği engelli bireylerin kendisine değil, bakımını üstlenen akrabası, vasisi gibi üçüncü kişilere yapılan destektir. Engelli bireylerin evde bakım desteği alabilmesi için üç şart gereklidir.

1. Her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirleri toplamı esas alınmak suretiyle kendilerine ait veya bakmakla yükümlü olduğu birey sayısına göre kendisine düşen ortalama aylık gelir tutarının, bir aylık net asgari ücret tutarının 2/3'ünden daha az olduğu gelir testi raporu ile tespit edilmesi,

2. Engelli bireyin heyet raporu veren hastanelerden alacağı engelli sağlık kurul raporunun ağır engelli kısmında mutlaka "Evet" yazan bir ibare bulunması,

3. Engelli bireyin başkasının yardımı olmadan hayatını devam ettiremeyecek şekilde bakıma muhtaç olması gerekli olduğunun bakım heyeti raporu ile tespit edilmesi, gereklidir.

Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ne veya varsa Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüklerine başvurulması gerekmektedir. Müdürlüklerinin bulunmadığı yerlerde ise Kaymakamlıklara başvuru yapılabilir.

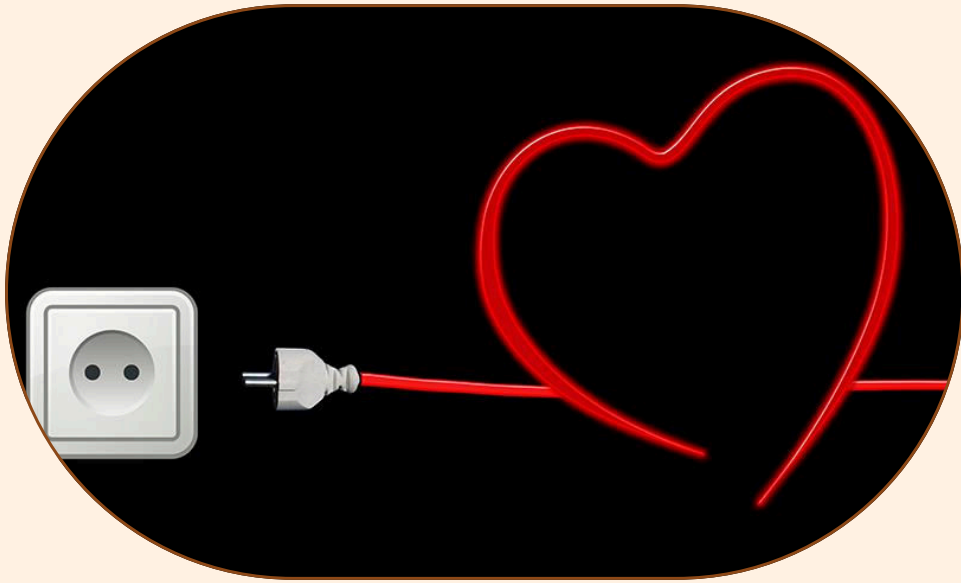

ELEKTRİK YARDIMI

Kronik hastalığı nedeniyle cihaza bağımlı şekilde hayatını sürdürmek durumunda kalan engellilere ve ailelerine Elektrik Fatura Bedeli ve Kesintisiz Güç Kaynağı Desteği sağlanmaktadır. 3294 sayılı Evde Bakım Yardımı almayan, kronik hastalığı nedeniyle cihaza bağımlı olan hastaların yaşadığı haneler elektrik indiriminden faydalanabilmektedir. Engellinin/hastanın vekili, vasisi veya velisi tarafından hasta adına başvuru yapılabileceği gibi bu kişilerin bulunmaması durumunda hastanın hanesinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı personeli tarafından da başvuru yapılabilmektedir.

Söz konusu ailelere elektrik tüketimi ile ilgili aşağıdaki destekler verilmektedir.

1. Elektrik Tüketim Desteği: Hak sahiplerinin konutlarına ait elektrik faturalarına destek olmak için kullanılan cihazın elektrik tüketim düzeyine göre aylık 200 TL'ye kadar yardım yapılmasını içermektedir.
2. Kesintisiz Güç Kaynağı Desteği: Hak sahiplerine kesintisiz güç kaynağı sağlanabilmektedir.
3. Birikmiş Elektrik Borcu Desteği: Yardımın başladığı ilk ay, tek sefere mahsus olmak üzere, hak sahibi hanelerin cihaza bağlanma tarihinden sonraki birikmiş elektrik borçları ödenebilmektedir. Elektrik yardımı ve desteği için engelli vatandaşlarımızın 'Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakıflarına' gerekli raporlarla başvurması gerekmektedir.

ENGELLİ KİMLİK KARTI

Engelli Kimlik Kartı alabilmek için engelli birey sağlık kurulu raporu ile %40 ve üzeri engelli olduğunu belgelemelidir. Engelli bireyin 18 yaşından küçük olması durumunda sağlık kurulu raporunda "Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik" hükümlerine göre Hafif Düzeyde ÖGV (40-49), Orta Düzeyde ÖGV (50-59), İleri Düzeyde ÖGV (60-69) Çok İleri Düzeyde ÖGV (70-79), Belirgin Özel Gereksinimi Vardır (80-89), Özel Koşul Gereksinimi Vardır (90-99) ifadelerinden birinin yer alması gerekmektedir.

Engelli bireyin ikamet ettiği ildeki Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne 2 adet fotoğraf, nüfus cüzdanı ve engelli sağlık kurulu raporunun aslı veya onaylı örneği ile müracaat edilerek engelliler için kimlik kartı alınabilir.

RESMİ YATILI BAKIM VE REHABİLİTASYON MERKEZLERİ

Bedensel, zihinsel ve ruhsal engeli nedeni ile günlük hayatın tekrar eden gereklerini yerine getiremeyecek durumda olan engelli bireyler herhangi bir gelirin olup olmamasına bakılmaksızın bu merkezlerimizden ücretsiz olarak bakım hizmeti alabilmektedir. Yatılı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerinde bakım hizmeti yanında rehabilitasyon hizmetleri de sunulmaktadır. Resmi Yatılı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerinden bakım hizmeti alabilmek için hizmet alacak olan engelli bireye ait engelliler için sağlık kurulu raporu gereklidir. Yatılı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerinden bakım hizmeti alabilmek için başvuru Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerine, Sosyal Hizmet Merkezlerine ya da doğrudan Yatılı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerine yapılabilir

ENGELLİ BİREYLERE SUNULAN MUAFİYETLER

1. ÖTV İNDİRİMİ VE MUAFİYETİ

Engellilik derecesi %90 veya daha fazla olan malul ve engelliler tarafından on yılda bir defa olmak üzere ilk iktisabı ÖTV'den istisnadır. Kişinin indirimden mi yoksa muafiyetten mi yararlanacağı engel seviyesiyle belirlenir ve şartlar buna göre değişir. ÖTV muafiyetinden yararlanmak için rapor %90 ve üzeri, ÖTV indirimden faydalanmak için en az %40 olmalıdır. Engel oranı %90'ın altında olan kişiler alacakları otomobilde engellerine yönelik düzenleme yaparak ÖTV muafiyetinden yararlanabilirler. Engellilik derecesi %90'ın altında olan engelliler tarafından bizzat kullanılmak amacıyla düzenlenmiş özel tertibatlı araçları, engelli araç sahibinin yanı sıra araç sahibinin eşi, üçüncü dereceye kadar kan ve sıhrı hısımlarından bir sürücü veya noterce düzenlenmiş iş akdine bağlı olarak istihdam edilen bir sürücü de kullanabilir

2. ENGELLİ PARK KARTI

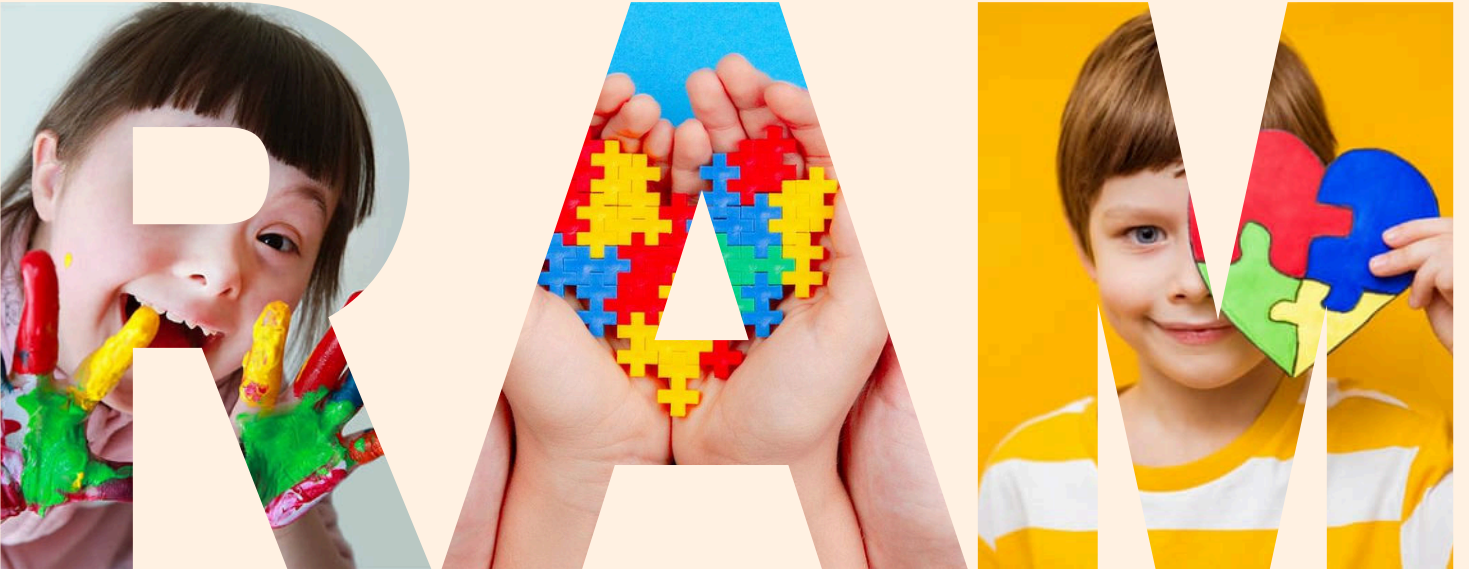
Yalnızca üzerine araç tescil edilmiş engelli bireylerin, ayrılmış park alanlarına araçlarını bıraktıklarında camdan görünür şekilde yerleştirdikleri park kartlarıdır. Engellilere ayrılmış otoparkları kimler kullanabilir? Engellilere ayrılmış otopark yerlerini kullanabilmek için engelli ve gazilere verilen kartlardan edinilmesi gerekmektedir. Engellilere ve gazilere park kartlarının verilmesi, kullanılması ve iptaline dair usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından belirlenmektedir. Engelliler ve gazilerin bu kartı alabilmek için bulunulan il veya ilçelerdeki Trafik Denetleme Amirlikleri veya Bürolarına başvuru yapmaları gereklidir

3. ULAŞIM

Engelli kimlik kartına sahip olan her engelli birey, kullandığı toplu taşıma araçlarında ücretsiz seyahat hakkından yararlanır. Tüm resmi ve özel halk otobüsleri, deniz ulaşım araçları ve Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları (TCDD) bünyesindeki trenlerden engelli bireyler ücretsiz faydalanmaktadır. Ayrıca tüm iç ve dış hat uçuşlarında %20 indirim sağlanmaktadır.

DİĞER MUAFİYETLER

- Konut vergisi muafiyeti 200 metrekareden küçük tek konutu olan engelliler emlak vergisinden muaftır.
- Engellilerin eğitimleri, meslekleri, günlük yaşamları için özel olarak üretilmiş her türlü araç-gereç ve özel bilgisayar programlarının temini KDV'den müstesnadır. (1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu)
- Müze ve ören yerlerine girişlerde engelli bireyle bir refakatçisi ücretsiz girebilmektedir.
- Milli parklar, tabiatı koruma alanları ve tabiat parklarına girişlerde engelli bireyle bir refakatçisi ücretsiz girebilmektedir.
- Devlet tiyatrolarından ücretsiz yararlanmaktadırlar.
- Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ), hazırladığı projeler kapsamında planlanan konut sayısının %5'i kadarını engelli vatandaşlarımıza ayırmaktadır. Kimlik fotokopisi ve engelli sağlık kurulu raporu ile başvuru yapılmakta, hak sahipleri kura ile belirlenmektedir.
- GSM operatörleri, engelli kişilere özel tarifeler uygulamaktadır

SİLVAN REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

Selahattin Mah. 506. Sokak 21/2
Silvan/DİYARBAKIR
0412 711 22 05
965287@meb.k12.tr

